

Làm cho quên cửa quên nhà,
Làm cho quên cả đường ra lối vào.
Làm cho quên cá dưới ao,
Quên sông tắm mát, quên sao trên trời.
Khi thì nghẹn ngào trong đau xót chia ly:
Giải sông Ngân mây rầu rầu chuyển,
Một bước đường trời biển chia hai.
Hay:
Chim lạc bầy thương cây nhớ cội,
Người lạc người tội lấm người ơi..
Chẳng thà không biết thì thôi,
Biết nhau mỗi đũa một nơi cũng thêm buồn.
Chưa hết. Muôn vàn thiết tha, muôn vàn đau đớn còn qui tụ nơi đây nữa:

Đêm qua mưa bụi gió bay,
Gió rung cành bắc gió lay cành vàng.
Em với anh cùng ở khác làng,
Nào em có biết ngõ chàng ở đâu.
Một thương, hai nhớ ba sầu,
Cơm ăn chẳng được ăn trầu ngậm hơi.
Thương chàng lấm lấm chàng ơi,
Biết đâu thanh vắng mà ngời thở than.
Muốn than mà chẳng được than,
Kìa như đá đổ bên ngàn lau tây.
Đá đổ còn có khi đầy,
Thương chàng biết thuở nào khuây hời chàng.

Chẳng thể có người phụ nữ nơi nào yêu người đàn ông thiết tha và náo nức hơn thế? “Đêm qua mưa bụi gió bay”, cảnh vừa buồn vừa đẹp thực hợp với nỗi lòng tôi bởi tan nát của người con gái.
Với truyền thống trữ tình thiết tha, với nếp sống thành thực cởi mở ngay từ thời rất xa xưa nào đó người phụ nữ Việt khi yêu đã có một thái độ rất tiên tiến như vậy; nhưng xin người ngoài đừng tưởng người phụ nữ Việt ham mê trong tình trường như vậy mà quên đạo đức, bổn phận, hoặc những tình cảm cao quý khác.

Cô gái Việt sắp về nhà chồng thì bịn rịn với nếp nhà thân yêu nơi cô được cha mẹ nuôi cho khôn lớn:

Ra đi ngó trước ngó sau
Ngó nhà mấy cột ngó cau mấy buồng,
Khi đã về nhà chồng thì:
Chiều chiều ra đứng ngõ sau
Ngó về quê mẹ ruột đau chín chiều.

Sau đó là bổn phận làm vợ, rồi làm mẹ. Rất nhiều khi nàng chỉ chú trọng đến niềm vui tinh thần là tận tụy làm đầy đủ bổn phận của người vợ, của người mẹ mà hoàn toàn xao lãng những vẻ đẹp bề ngoài:

Chửa chồng nón thúng quai thao
Chồng rồi nón rách quai nào thì quai.
Chửa chồng yếm thắm đeo hoa,
Chồng rồi hai vú bỏ ra tay giành.

Còn cảnh biệt ly nào náo nức trong đơn giản hơn cảnh này:

Con cò lặn lội bờ sông
Gánh gạo đưa chồng nước mắt nỉ non,
Nàng về nuôi cái cùng con,